

HET LEVEN GAAT DOOR

Karin Heirstraeten

Het leven gaat door
Over het verlies van een partner

*Voor Walter,
die altijd een beetje met me mee zal reizen.*

*Moge ik de moed hebben om te veranderen wat ik kan,
de sereniteit om te accepteren wat ik niet kan veranderen
en de wijsheid om het verschil te kennen tussen beide.*

Edel Maex

PROLOOG

*Life is like riding a bicycle.
To keep your balance,
you must keep moving.*

Albert Einstein

Oktober 2011

Om in dit nieuwe leven te stappen, moet ik alles opgeven. Alles behalve mijn kinderen. Ik kan mijn veilige, vertrouwde leven voortzetten of van koers veranderen en de wereld in trekken op de fiets. Geen evidente keuze, maar ik heb ook geen evidente jaren achter de rug en dus is de beslissing snel genomen. Ik zet de auto te koop, het appartement te huur en neem een jaar loopbaanonderbreking. Alles wat ik bezit deel ik uit of geef ik aan de kringloopwinkel, op een paar dingen na waaraan ik gehecht ben. Die stockeer ik bij vrienden. Heel even voel ik me ontheemd, kaalgeplukt, maar dan verbaas ik me erover hoe gemakkelijk het is om alles los te laten. Ik kan aan mijn ontdekkingstocht beginnen, vrij van alle verantwoordelijkheden.

Van mijn vader krijg ik een stevige stalen reisfiets, op maat gemaakt. Ik kies een neutrale kleur, antraciet, opgevrolijkt door vier vuurrode tassen die vastgeklikt worden op de dragers. In hetzelfde rood komt op het stuur een tasje waarin ik lippenbalsem, zonnecrème, geld, paspoort, bril en fototoestel stop. De outfit die ik zal dragen in het jaar dat voor me ligt, stel ik met zorg samen. Aangezien ik alles zelf zal moeten voortduwen is het zaak om niet te veel mee te nemen. Ik koop een paar open fietsschoenen voor overdag die ook kunnen dienen als watersandalen en teenslippers voor 's avonds. Voor de fietskleding kies ik sneldrogend materiaal. Twee rokjes en vier bloesjes, warme onderkleding voor in de bergen en uiteraard een helm en een paar handschoenen. Mijn kinderen doen me een superlicht regenpak cadeau en van de collega's krijg ik een gesofisticeerde zonnebril die mijn ogen zal beschermen tegen het tropische licht. Voor het zitcomfort schaf ik een

Brookszadel aan, pure luxe volgens de kenners, waartoe ik mezelf binnenkort misschien mag rekenen. Het Tropisch Instituut bevestigt dat ik onmogelijk een jaar lang malaria-pillen kan slikken. Ik ben dus aangewezen op preventie. Eén lange broek, één hemd met lange mouwen en twee paar sokken waar de beestjes hopelijk niet doorheen kunnen komen. Voor 's avonds prop ik een rokje, een jurkje, een short en enkele lichte bloesjes in de kleinere voortas, elke kilogram afwegend. De apotheek- en EHBO-doos nemen een volledige tas in, dat is te veel. Selecteren is moeilijk als je naar landen gaat waar de geneeskunde zoals wij die kennen, niet bestaat. Tegelijkertijd hoop je natuurlijk dat je niets van je EHBO-doos zult nodig hebben. Uiteindelijk slaag ik erin mijn voorraad te halveren. De toiletpullen die ik gevonden heb in mini-uitvoering kunnen er nog net bij. In de tweede voortas gaan het slaapzakje en het nieuwe ultralichte matje dat ik speciaal voor deze trip gekocht heb. Back to basics is één ding, maar als je op mijn leeftijd plant om geregeld op de grond te slapen is een zachtere ondergrond geen overbodige luxe. De tas wordt aangevuld met herstel materiaal voor de fiets, energierepen en een noodrantsoen voedsel. Voor de tent voorzie ik een aparte waterdichte zak die achterop gaat. De twee achtertassen zijn ruim voldoende voor een kleine laptop en de weinige kleren die ik meeneem. De laptop heb ik nodig om aan de blog te kunnen werken. Ik wil het thuisfront niet volledig in het ongewisse laten. Familie en vrienden zijn bezorgd, ze vragen zich af of ik dit avontuur wel zal aankunnen. Ik weet dat ik er helemaal klaar voor ben. Ik ben niet meer de kwetsbare Karin van enkele jaren geleden, en wat kan mij eigenlijk nog gebeuren? Het ergste heb ik al gehad: het afscheid van mijn man.

DEEL 1

*Je voegt twee dingen samen tot een geheel.
Dan wordt er een weggenomen en wat overblijft
wordt nooit meer de helft van dat geheel.*

Julian Barnes

Oktober 2003

I

‘Nee, nu nog niet!’ schreeuw ik zodra ik besef wat er gebeurt en alle lucht schiet uit me weg.

Het zit er al zo lang aan te komen, waarom schrik ik dan toch nog? Natuurlijk is hij al jaren ziek, natuurlijk viel het woord palliatief al van bij het begin, maar ik hulde me in ontkenning. Zo bleef hij voor mij onsterfelijk. Wij gingen zo nadrukkelijk de optimistische toer op dat ik er niet op voorbereid ben dat hij er op een dag niet meer zal zijn. Misschien heb ik nooit echt geloofd dat de dood sluimerend in hem ging wonen, ook nu niet, nu het moment is aangebroken om stilaan het einde onder ogen te zien.

Een fysieke pijn snijdt door mijn rechterarm en -been, alsof een scherp mes mij openhaalt en ik word misselijk, kotsmisselijk. Mijn hele lijf schreeuwt van de pijn. Om niet in elkaar te zakken zoek ik steun tegen de muur. Hoelang ik daar sta weet ik niet. Met opengesperde ogen, mijn hand op mijn mond waar geen klank meer uit komt, starend naar het lichaam dat stil op het bed ligt. Levenloos. Of niet? Leeft hij toch nog? Hij voelt nog warm aan. Hij is er nog. Walter. Ik voel me ijl in het hoofd, maar draai me om en neem het lichte T-shirt en de trainingsbroek die ik gisteren heb klaargelegd. Met uiterst veel zorg kleed ik hem aan, alsof elk detail ineens belangrijk is. De gedachten in mijn hoofd ebben stilaan weg. Ik voel me leeg, angstaanjagend leeg. Bijna ga ik door de knieën. Zodra ik die flauwte voel, focus ik op het aankleden. Mijn hoofd heeft structuur nodig. Dat voel ik, maar de kracht ontbreekt.

Toevallig ben ik deze week thuis om vakantiedagen op te nemen. Of is het geen toeval? Juist deze week is Walter heel bewust afscheid beginnen te nemen van iedereen die hem dierbaar is. Dat deed hij op zijn manier, met een wonderbaarlijke levenslust. Hoewel de tumor hem duidelijk heeft opgegeten, zag hij er niet uit als een man die gaat sterven. Hij oogde nog erg alert en met een hardnekkige wilskracht bracht hij het op om met de grootste belangstelling te luisteren naar wat vrienden te melden hadden. Rechtop in bed, zonder gejack gaf hij hen een stevige handdruk. Geen vaarwel, enkel 'tot ziens beste vriend'.

Vanochtend zouden Luk en Ria langskomen. Voor hen probeerde ik Walter te wekken. Ik moest hem wassen en klaarmaken voor het bezoek. Dat kon hij niet meer zelf, hij kon bijna niets meer zelf. En ik had niet door dat het einde nabij was? Pure zelfbescherming, realiseer ik me nu, anders zou ik als partner die zware zorg thuis nooit hebben volgehouden. Zodra de diagnose van zijn ziekte gesteld was, heeft hij me doen beloven hem nooit naar het ziekenhuis te brengen. Gelukkig ben ik hem daar altijd in gevolgd. Zo kan hij nu thuis sterven, in zijn appartement, zijn slaapkamer, zijn bed, precies zoals hij het gewild heeft.

De voorbije zeven jaar ben ik de enige die hem heeft verzorgd. Voor en na mijn werk en tussendoor. We verkochten zelfs ons huis en gingen naast het kinderdagverblijf wonen waarvoor ik verantwoordelijk ben. In minder dan vijf minuten was ik van mijn bureaustoel bij zijn bed. Zo kon ik overdag even binnenwippen om verbanden te verversen, de pijnpomp te bedienen, hem eten te geven. Zijn comfort ging voor alles, niets was me te veel. Niemand die begrijpt waar ik de energie vandaan haalde. Misschien gaat pure liefde hand in hand met kracht, maar

zeker ook met pijn en verdriet. Hoe dan ook, voor mij was er slechts één weg: doorgaan. Soms was het bijna niet te houden mijn man zo te zien aftakelen. Dan haalde ik diep adem voordat ik zijn kamer binnenging en deed ik alsof er niets aan hem te zien was. Ik vraag me af of hij dat ooit gemerkt heeft. Ik zou in elk geval nooit opgeven, want hij had mij nodig, meer dan ooit.

In het begin van zijn ziekte was er aan Walter niet veel te zien en kon hij het nog verbergen voor de buitenwereld. We spraken af dat ik altijd positief zou reageren als mensen naar hem informeerden. Hij had die illusie nodig, anders was het leven niet te dragen. Dat betekende niet dat wij de feiten ontken- den. We wisten heel goed hoe de waarheid eruitzag en we vergaten dat niet, althans ik niet. Walter gaf er de voorkeur aan de realiteit een beetje te verdraaien, haar wat mooier te maken en op die manier herschreef hij mijn rol. De kunst bestond erin om de werkelijkheid niet te schrappen, maar er een strik om te doen. Niet zomaar een strik, eentje die alles veel mooier maakt. Als mensen naar hem vroegen, moest mijn antwoord échter zijn dan de werkelijkheid, zodat niemand zou denken dat wij blind waren met de ogen open. Mij heeft het nooit een goed gevoel gegeven om dat spel te spelen. Soms wilde ik schreeuwen *het gaat helemaal niet goed met ons*, maar dat kon niet. Walter had de leugen nodig om overeind te blijven, om te kunnen opstaan en aan de dag te beginnen, elke dag opnieuw. Alleen door ons leven te ensceneren was zijn leed voor hem te dragen. Ik werd kampioen in het verbloemen en wat ik werkelijk in die jaren heb doorgemaakt, bleef veilig verborgen. Misschien was dat maar best. Zo kon ik overal doorheen glippen, want bij elke confrontatie met vrienden die gewoon gelukkig verder leefden, voelde ik me pijnlijk geïsoleerd. Uiteraard konden zij daar niets aan doen, maar hun

gezelschap was voor mij soms ondraaglijk. Het liefst was ik alleen met Walter en onze misère. Walter zelf beleefde dat heel anders. Hij zag vrienden als een afleiding. Even alles vergeten, even doen alsof we een gewoon leven leidden, alsof we niet in de shit zaten, even.

Ook toen de asymmetrie in zijn hals zichtbaar werd voor anderen was hij er nog niet klaar mee. Om de zwelling aan de linkerkant te verbergen, begon hij rolkragen te dragen.

‘Het staat je heel mooi, een beetje gedistingeerd’, zei ik hem dan.

Zo slaagde hij erin om tenminste in de winter te doen alsof zijn lichaam niet veranderd was, alsof hij niet ziek was, alsof de dood niet op de loer lag.

Beetje bij beetje boorde de tumor een gat door de huid in zijn hals en al gauw drong een dagelijkse reiniging zich op. Omdat hij elke vorm van externe hulp weigerde, ging ik te rade bij dokter Stein De Bock, een specialist in wondzorg. Ik kocht het nodige materiaal, kreeg heel precieze richtlijnen van de arts en ging zelf aan de slag. Elke dag plukte ik uiterst nauwkeurig met een puntig pincet de dode cellen uit de gapende wond. Daarna ontsmette ik zijn hals en deed er voorzichtig een vochttopslorpend verband op. De geur en kleur van die gruwel staan voorgoed in mijn geheugen gegrift. En toch had ik het niet anders gewild. Ik wilde het allemaal zelf doen. Door alle zorg op mij te nemen, had ik het gevoel er maximaal voor hem te kunnen zijn, hem optimaal te kunnen helpen. Ik ben me altijd bewust geweest van mijn kracht en doorzettingsvermogen. Die hebben me al die jaren overeind gehouden. Maar o wee als die kracht tegen je gaat werken. Dan is ze in staat alles te verdringen wat pijn doet, en het is precies dat wat ik lange tijd heb gedaan zonder het te beseffen.